

غربالگری سرطان تخمدان

دکتر زهرا شهرکی

به گفته جامعه سرطان آمریکا، امسال ۲۲۲۸۰ زن دیگر با سرطان تخمدان تشخیص داده خواهند شد و ۱۴۲۴۰ نفر از این بیماری فوت خواهند کرد.^۱ سرطان تخمدان پنجمین سرطان کشنده در زنان است و اگر در مرحله نهایی تشخیص داده شود تنها ۳۰-۲۰٪ مبتلایان شانس بقای پنج‌ساله دارند لذا به این بیماری "قاتل خاموش" زنان لقب داده‌اند.

مشکل اصلی در تشخیص سرطان تخمدان در مراحل اولیه این است که هیچ آزمایش غربالی جامعی جهت این بیماری فعلاً در دسترس نیست، اما روش‌هایی جهت بررسی پروتئین‌های بدن در حال تکمیل است که پزشکان امیدوارند بتوانند به آزمایش غربالگری دقیقی دست بیابند. در حال حاضر بهترین روش پیشگیری، انجام آزمایش پاپ اسمیر و نیز معاینه تخمدان توسط پزشک است. نکته تأسف‌برانگیز این است که وقتی سرطان تخمدان تشخیص داده می‌شود معمولاً جهت اقدامات درمانی بسیار دیر است.

CA125

در این آزمایش پروتئین CA125 در سرم بیمار اندازه‌گیری می‌شود. این آزمایش جهت پایش حین درمان و پس از درمان تعدادی از سرطان‌ها کاربرد دارد و در کنار آن می‌تواند به تشخیص زودرس سرطان تخمدان در زنانی که ریسک بالایی دارند کمک کند.

یک راه تشخیص زودهنگام سرطان تخمدان این است که بر چکاپ مستمر و سونوگرافی داخل واژینال و آزمایش CA125 تأکید شود. CA125 یک آزمایش غربالی نیست اما اگر افزایش یابد می‌تواند دلالت بر سرطان تخمدان داشته باشد، بنابراین اگر این تست بالا باشد باید آزمایش‌های دیگر بعمل آید.

گرچه CA125 برای پیگیری درمان بیماری مناسب‌تر است اما اگر افزایش چشمگیری در آن مشاهده شود می‌تواند دال بر سرطان تخمدان باشد. عوامل دیگری چون خونروی ماهیانه و فیبروئیدهای رحمی نیز می‌توانند باعث افزایش این پروتئین گردند. عوامل غیرسرطانی که موجب افزایش CA125 می‌شوند باعث شده‌اند که پزشکان آن را مارکر مناسبی جهت غربالگری سرطان تخمدان محسوب نکنند.^۲

OVA1

OVA1 تستی است که توسط FAD جهت کمک به ارزیابی توده‌های تخمدان قبل از اقدام به جراحی تأیید شده است. در این تست پنج بیومارکر تخمدان اندازه‌گیری شده و برطبق یک فرمول محاسباتی ریاضی تبدیل به "شاخص OVA1" می‌شوند. شاخص OVA1 تعیین می‌کند که یک توده تخمدانی چقدر ریسک سرطانی بودن را دارد. بیمارانی که احتمال سرطان در

آن‌ها قوی است توسط انکولوژیست زنان تحت درمان قرار می‌گیرند. OVA1 بهتر از CA125 سرطان‌های تخمدان را آشکار می‌سازد.

OVA1 جهت همه انواع سرطان تخمدان حساسیت دارد و در نوع خود بهترین است و می‌تواند به افتراق توده‌های بی‌خطر از توده‌های سرطانی کمک کند.

Next Generation Sequencing (NGS)

NGS در تحقیقات ژنومیک انقلابی اساسی محسوب می‌شود. برای تشخیص مولکولی سرطان‌های ارثی تخمدان شرکت‌های مختلف روش‌های مبتنی بر NGS را عرضه کرده‌اند که ژن‌هایی که گمان می‌رود در سرطان دخیل باشند را شناسایی می‌کنند،^۴ به‌عنوان مثال Ova Next یک پنل مبتنی بر NGS است که ۲۴ ژن مرتبط با سرطان سینه، تخمدان و رحم را بطور هم‌زمان شناسایی می‌کند. این شرکت بر اساس یافته‌های خود اعلام کرد که ۲۵٪ سرطان‌های اپیتلیال ریشه موتاسیون‌های ارثی دارند.

معمول‌ترین علت سرطان تخمدان BRCA1 و BRCA2 هستند، اما ژن‌های متعدد دیگری نیز در این رابطه می‌توانند دخیل باشند.

طبق نظر مرکز ملی اطلاعات بیوتکنولوژی، در زنانی که سابقه ابتلا به سرطان سینه و تخمدان در خانواده آن‌ها وجود دارد سنجش موتاسیون BRCA1 و BRCA2 باید جزء اصلی تشخیص بیماری باشد.^۵

توالی سنجش استاندارد ژن‌ها عمده موتاسیون‌ها را کشف می‌کند ولی موتاسیون‌های دیگری هم وجود دارند که به آن‌ها rearrangements می‌گویند و شامل حذف یا دپلیکیشن در BRCA1 و BRCA2 می‌شوند که آن‌ها هم ریسک سرطان را افزایش می‌دهند.^۶

آگاهی از جسم

سرطان تخمدان هرچه زودتر کشف شود امکان درمان آن بیشتر است. باید بخاطر داشت که مراحل اولیه سرطان همیشه بدون علامت نیست و زن‌ها باید نسبت به تغییرات بدنشان حساس باشند و علائم اولیه را متوجه شوند. در حال حاضر نمی‌توان به غربالگری سرطان تخمدان توسط آزمایش‌های موجود اتکا کرد اما محققین در جهت درستی پیش می‌روند.

زنان باید نسبت به وضعیت بدن خود آگاه باشند و اگر در خانواده زمینه ارثی ابتلا به سرطان تخمدان وجود دارد آن را به اطلاع پزشک برسانند. زمینه ژنتیک می‌تواند شخص را مستعد بیماری نماید و چاقی این خطر را افزایش می‌دهد اما حاملگی باعث کاهش خطر می‌گردد.

این مقاله ترجمه‌ای است از:

OVARIAN CANCER SCREENING

By Lindsey Nolen

AUGUST 2016 • ADVANCE /LABORATORY • WWW.ADVANCEWEB.COM

منابع: